

František Čermák
Posudek na práci

Snežana Linda Popović

ČESKÁ A SRBSKÁ FRAZELOGIE

Srovnání, aspekty a struktura česko-srbského frazeologického slovníku

Mapování dvou relativně blízkých a příbuzných jazyků, jako čeština a srbština, je snadné jen zdánlivě. Přes veškerou blízkost a poměrně bohatou popisnou a výzkumnou minulost v obou jazycích se dnes objevuje potřeba prověřit, zpřesnit, popř. i doplnit stará data, doplnit ale i poznatky o jejich úzu a funkci, a to především na základě existujících korpusů, zvláště českého, a existence i velkého slovníku české frazeologie, obojí relativně nedávných. Autorka si tento cíl rozumně (byla na tento úkol sama) vymezila formálně přítomností somatických komponentů; východiskem byla čeština. Je třeba tu vyslovit i uznání její schopnosti ponořit se do hloubky a jemností úzu v oblasti frazeologické, která obvykle nepatří k oblastem snadným či lehkým. Kombinuje se tu praxe s teorií, frazeologie s gramatikou, ale i s ohledy sémantickými a pragmatickými. V dalším shrňme jen hlavní zásady a vlastnosti této jinak jak potřebné tak pozoruhodné práce.

- 1-Autorka se poprvé systematicky uchyluje co do zdrojů k dostupnému popisu v SČFI 1-4 a úzu, který nabízí především a Český národní korpus, a užívá je jako tertium comparationis v dalším popisu a úvahách.
- 2-Z těchto zdrojů vyděluje vyčerpávajícím způsobem všechny somatické komponenty, které nachází ve zdrojích a v nich dohledává doklady, formu a popis. Je jich 97. Pozornost se tu věnuje i variantám.
- 3-Z těchto komponentů vytváří, přejetím, modifikací či doplněním, výchozí soubor 1623 frazémů, který se stal základem jejího frazeografického popisu, a je zveřejněn v této práci v příloze.
- 4-Autorka však musí napřed, popř. i paralelně k těmto aktivitám, si vytvořit koncepční rámec práce a způsobu popisu. K tomu slouží přesvědčivě zvládnutá suma vědomostí, kterou čerpá z českých, srbských i mezinárodních teoretických a deskriptivních zdrojů. Tu kriticky porovnává, vyhodnocuje a argumentovaně volí svá východiska.
- 5-Vědomí důležitosti kombinatorického principu (zvl. jeho anomálií) vede autorka k zařazení celku o kombinatorice a na tomto základu pak prezentuje všechny tři základní roviny frazeologie a její kombinatorické typy.
- 6-Do širšího záběru své práce autorka zahrнула i přehlednou stať o frazeografii diskutující hlavní a nosné otázky a aspekty tvorby frazeologického slovníku.
- 7-Poznatky a závěry promítá do optimální podoby hesla svého slovníku. Jeho součástmi udělala nejen prosté ekvivalenty, které jsou stále tím nezákladnějším v dvoujazyčné lexikografii, ale i formální, stylové a kombinatorické pohledy odpovídající různým funkcím.
- 8-Autorčiny závěry shrnují ohledy a kritéria, kterých se drží. Na jedné straně záslužně zdůrazňují i přínost a věci nové (jako velkou oblast kvázifrazémů a tautologií, jak jim říká), na druhé straně však skromně zamlčuje hlavní přínos práce: představit nový, bohatší a zpřesněný systematický pohled na centrální a starou oblast frazeologie, somatismy. Tyto poznatky se promítají do řady drobných, ale důležitých srovnávacích pohledů. Práce najde nesporně využití v řadě směrů.

Jako vedoucí práce chci vyslovit autorce uznání za systematicknot a vyčerpávající pokrytí, založené na diskusi a zjasnění řady starých a často vágních pojmů. Je to práce, která si zaslouží pozitivní odborné hodnocení.

Prof. PhDr. František Čermák, DrSc, vedoucí práce

5. dubna 2016